

Сардак С. Е. Потенціал ендавменту в менеджменті сучасного університету / С. Е. Сардак, І. С. Сардак // Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Суспільна місія класичного університету в сучасному світі», приуроченої до 100-річчя ДНУ імені Олеся Гончара / ред. кол. : М. В. Поляков (голова) та ін. (Дніпро, 11-12 жовтня 2018 р.) – Д. : ДНУ, 2018. – 520 с. – С. 31 – 33.

Д.е.н., доцент Сардак С. Е.,
Сардак І. С.

ПОТЕНЦІАЛ ЕНДАВМЕНТУ В МЕНЕДЖМЕНТІ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Для забезпечення фінансової стійкості розвитку провідні університети створюють певні цільові структури: ендавмент або (ендаумент)-фонди, фонди розвитку, спеціалізовані фонди, фонди сталого розвитку, цільові фонди, фонди цільового капіталу, некомерційні спеціалізовані організації тощо. Зважаючи на їх потенціал, в україномовній економічній літературі набувають поширення дослідження даних структур в менеджменті сучасного університету [1-2].

Найбільш потужні фонди сконцентровано в університетах США. Так, «Національний фонд мистецтв», який сформовано із ендавмента, фактично виконує функції Міністерства культури. Гарвардський університет сполучає понад 34, Прінстонський – 26, Єльський - 16,3, Стенфордський – 12,6 мільярдів доларів (штат працівників понад 200 осіб).

У Великій Британії ендавмент-фонди Оксфордського та Кембриджського університетів мають капітал 4,1 і 3,2 млрд. фунтів стерлінгів відповідно (штат працівників понад 100 осіб).

В Росії є понад 20 таких фондів при університетах, які функціонують згідно Федерального Закону №275 від 30.12.2006 р. «О порядке формирования и использования целевого капитала некоммерческих организаций». Наприклад, це: «Специализированный фонд управления целевым капиталом для развития МГИМО» (2007), у 2018 р. складав 1,4 млрд. рублів; «Фонд управления целевым капиталом «Развитие Санкт-Петербургского государственного университета» (2008), у 2018 р. – 1,042 млрд. рублів; «Фонд целевого капитала Южного федерального университета» (2007), у 2018 р. – 32 млн. рублів.

В Україні де-юре ендавмент-фондів не існує, а створюються громадські або благодійні організації (спілки). Перший аналог створено Інститутом міжнародних

відносин Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка в 2013 р. у вигляді Благодійної організації «Фонд розвитку Інституту міжнародних відносин», згідно Закону України № 5073-VI від 05.07.2012 р. «Про благодійну діяльність та благодійні організації». Станом на 2018 р. обсяг фінансових коштів даного фонду становив 485 тис. грн. В Університеті банківської справи в 2015 р. створено фонд у вигляді Громадської організації «Фонд розвитку банківської освіти та науки» і за 2015 р. зібрано – 134 тис. грн.

Типова схема реалізації ендавменту за кордоном: благодійники передають пожертви до фонду, тим самим формуючи цільовий капітал, далі фонд передає капітал в довірче управління керуючій компанії (одна або кілька). Дохід від управління цільовим капіталом повертається до університету. При цьому, традиційно на проекти (програми) витрачаються тільки доходи від інвестування цільового капіталу фонду, а сам капітал залишається недоторканим. Діяльність фонду координують вчена рада університету і наглядова рада, до якої входять представники університету, органів місцевого самоврядування, наукової спільноти та бізнесу. Фонд закладає фінансову основу на підставі плану, але не може оперативно вирішувати поточні проблеми.

Основні напрями діяльності (завдання, проекти, програми) фондів університетів реалізуються за рахунок доходів у сферах: модернізації матеріально-технічної бази університету (кафедри, лабораторії, бібліотеки, спортзали, їдальні, гуртожитки, бази відпочинку і т.д.); фінансування інвестиційних проектів, науково-дослідної та науково-практичної діяльності студентів і викладачів університету (цільова допомога проектам, конкурси, гранти, стипендії, відрядження, виставки, публікації, реклама і т.д.); підвищення якості наданих освітніх послуг відповідно до вимог споживачів – підприємств роботодавців (матеріальне стимулювання викладачів, видання навчальної літератури, стажування, відпочинок лікування і т.д.).

Фонди пропонують благодійникам інтелектуальні та організаційні ресурси університету: інформаційну підтримку, позиціонування компанії на заходах для випускників та студентів; здійснення науково-дослідницької діяльності та конкурсів в рамках тематики партнерів; співробітництво в галузі підготовки

кадрів та працевлаштування випускників; співробітництво в рамках підвищення кваліфікації співробітників компанії-партнера; спільну дослідницьку діяльність; участь у програмах лояльності; протокольне та лінгвістичне забезпечення тощо. Основні напрями інвестиційної політики керуючої компанії, це фінансові операції з державними та недержавними цінними паперами, об'єктами нерухомості та депозитами.

Дії щодо створення ендавменту за аналогом зарубіжних схем утворення таких фондів передбачають: проектування концепції функціонування фонду; розробку статуту, типових форм договорів, внутрішніх документів та рекламно-інформаційних матеріалів; здійснення організаційних заходів працівниками щодо реєстрації фонду (або ще й додаткового спеціально створеного закритого пайового інвестиційного фонду); відкриття рахунку та отримання дозвільної документації; орендування приміщення; найм персоналу та його адміністрування; розробка сайту та його обслуговування; отримання підтримки з боку органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; пошук та проведення відкритих конкурсів щодо співпраці с керуючою компанією (банк, акціонерне товариство чи інше), страхувальником, аудиторською компанією; отримання первинних фінансових коштів від фізичних та юридичних осіб.

Для остаточного визначення доцільності заснування в університеті ендавменту в умовах сучасного стану економічного та правового середовища України, видається доцільним проводити фінансово-юридичну експертизу із залученням керівників економічних та юридичних підрозділів університету, а також сторонніх компаній – потенціальних партнерів даного проекту [3].

Література.

1. Литвин І. Ендавмент як інструмент благодійної діяльності: практика правового регулювання у Сполучених Штатах Америки та Російській Федерації / І. Литвин // Науковий часопис Національної академії прокуратури України 2014. – № 3. – С. 58 – 64.
2. Шевченко Л. Ендавмент-фонди в інвестиційній стратегії зарубіжних університетів / Л. Шевченко // Україна: аспекти праці. – 2015. – № 1. – С. 8 – 16.
3. Сардак С. Э. Формы применения маркетинга на предприятиях / С. Э. Сардак // Маркетинг и Реклама. – 2005. – № 11. – С. 17–25.